

AUDIOTRSCRIPTIE EXPERT TALK LIESBETH HERMANS – 03 NOV 2023

Liesbeth [00:00:02] Ja. Aangekomen...

Sofie [00:00:06] Dank je wel dat het via deze weg kan.

Liesbeth [00:00:10] Ja, da's op zich eigenlijk iets wat ik altijd vergeet ook, omdat ik zo graag live afspreek. Dus dan vergeet ik die zoom terwijl dat eigenlijk super is.

Sofie [00:00:25] Maar inderdaad ik spreek ook liever live af, maar voor mij was het een beetje te ver rijden om meteen terug te moeten omdat ik ook nog werk en dan dacht ik dan zullen we dat ook maar wat ecologisch aanpakken. Jij zit daar in Labiomista met de mooie achtergrond, zie ik.

Liesbeth [00:00:47] Ja, je ziet dat direct. I don't like the chickens. Nee, het is zo, ik zit in die boxen hier. Je bent hier al geweest, of niet?

Sofie [00:00:58] Ja.

Liesbeth [00:00:59] Je zit hier zo in die boxen. Op het einde naar Protected Paradise. Weet je? Waar die vijver ligt en dan is het zo drie van die boxen. Dus je ziet die andere twee huisjes en dat is eigenlijk een project van Groen van dat museum noemt dat. Da's waar dat hij eigenlijk studenten en VB en universiteiten samenbrengt om zo denktanks te doen rond the future of education, the future of mobility, en die zitten hier dan en die doen hier dan zo van die brainstormsessies en sinds een week of drie kan ik hier een dag per week zitten om mijn eigen werk te doen, maar ik pak nooit de kippen, ik pak altijd de koe of de mooie foto van Koen met zijn [00:01:51] woestijn achtergrond. Maar de kippen was de enigste box die warm was. Maar ik heb het gevoel dat ze me bekijken. Ja, dat is wel fijn want dan heb ik wat horizon, omdat ik bovenin woon, in het dak en ik heb ook kleine kindjes dus dat soms wel echt te veel cocoon.

Sofie [00:02:17] Ja ja.

Liesbeth [00:02:18] Ja. Dus vandaar ben ik daar wel heel dankbaar voor dat ik hier wat kan schrijven en doen aan mijn projecten.

Sofie [00:02:23] Ja fantastisch! Want ik had jou gevraagd voor een interview, maar eigenlijk is het een gesprek want ik heb.... Een interview. Ik bereid niet zo graag vraagjes voor. Ik wilde jou graag eens leren kennen omdat ik via Veerle De Schrijver had gehoord van jou. Ik weet niet of je haar kent, maar....

Liesbeth [00:02:48] Da's mijn collega.

Sofie [00:02:49] Jullie zijn collega's zelfs.

Liesbeth [00:02:51] Ja.

Sofie [00:02:52] Ze zei van bel haar maar eens. Ik ben blij dat ik u kan ontmoeten, want het zit zo: wij moeten voor onze master kunsteducatie een onderzoek doen. Daar heb je misschien al wel van gehoord dan. Bij mij gaat dat heel erg over... Ja, ik ben nog aan het zoeken naar welke woorden allemaal, maar vooral embodiment bij kunstbeleving. En ik ben ook aan het zoeken naar andere kunstenaarspraktijken. Wie is nog daarmee bezig, om een meer participatieve of immersieve ervaring te hebben daarin. Omdat ik zelf heel erg geloof in die wijsheid van het lichaam en in het bewegen van het lichaam. En dan ben ik ook met opstellingswerk bezig geweest. Ik weet niet of dat je dat kent, familieopstellingen? En dat probeer ik te integreren als methode om aan kunstbeleving te doen met mensen in kleine groepjes, museumbezoekers in kleine groepjes. En dat is dan voornamelijk in het Middelheimmuseum waar ik werk, maar ik ga het nu ook in het KMSKA proberen omdat zo'n ervaring op zaal toch nog altijd anders gaat zijn, denk ik, om aanwezig te zijn met uw lichaam en daar experimenten in te doen. Ik denk dat dat wel spannender zal zijn voor bezoekers om daar expressief in te zijn, eerder dan dat je in het Middelheimmuseum in de natuur zit.

Liesbeth [00:04:37] Interessant

Sofie [00:04:39] Maar dat is nog heel vaag misschien. Maar ik dacht eens te lezen dat jij ook wel performatief bezig bent? En ik wilde zo graag eens horen hoe dat jouw praktijk eruit ziet en jouw onderzoek. Of je me daar eens iets over kan vertellen.

Liesbeth [00:05:03] Dus eigenlijk gewoon eerst even mijn praktijk, want wat jij vertelt is wel heel herkenbaar voor mij ook, maar dat komen wij dan straks wel op terug als het gaat over kunstbeleving en Embodiment

Sofie [00:05:17] Misschie, Liesbeth, voor we beginnen. Hoeveel tijd heb jij? Want dan bakenen we [00:05:21].....[0.0s]

Liesbeth [00:05:23] Goeie vraag. Ja, ja, ik dacht tot 12.00u. Ik weet niet of dat voldoende is voor u?

Sofie [00:05:29] Ja, da's goed. Vind jij het ook ok dat ik ons gesprek even opneem via een dictafoontje? Da's alleen maar voor mezelf. Ik vind het moeilijk om te noteren tijdens het luisteren. Maar dus dat wordt niet gebruikt, dat is echt gewoon een reminder voor mezelf.

Liesbeth [00:05:36] Ja, dat is ok. Doe maar. Dus mijn praktijk is eigenlijk op zich al een onderzoek. Dus ik ben heel onderzoekend van aard en ik blijf ook soms lang bij een project zitten of staan. Dus dat is echt inherent aan een wie ik ben. En de kernvraag was of dat de essentie van wat ik doe, dat blijft dus ook een onderzoek. Dus je bent altijd opnieuw aan het herdefinieren. Maar waar ik nu sta wordt het telkens duidelijker en beweegt zich dat altijd rond de vraag, en dat staat ook zo op mijn website, waar zijn we vergeten om mens te zijn. Maar dus daar kan je heel veel associaties mee maken. Maar voor mij gaat dat echt over welke aspecten van ons als mens vergeten wij eigenlijk doordat we snel gaan, door dat onze evolutie heel snel gaat, zeker nu doordat er dus veel meer technologie, sociale media enzovoort is. Het is een heel hip ding natuurlijk, een heel hip thema, maar veel mensen zijn daarmee bezig en ik ben daar op mijn manier mee bezig om mij af te vragen van welke dingen vergeten wij of moeten we ons terug herinneren. Zoals bij opstellingen bijvoorbeeld, waar dat je ook natuurlijk in een herinnering komt. Dat is eigenlijk een beetje de essentie of de underlying thing, welke vorm dat dat aanneemt, dat is voor mij eigenlijk ondergeschikt. Daarom noem ik het transdisciplinair, omdat het de vorm is niet mijn eerste doel. Het gaat hem veel meer over die onderliggende humus en die kan dan al installatief zijn, maar meestal wel performatief van aard. En bij performance gaat het dan voor mij ook altijd over de body, dus het zal altijd toch wel dans of theater zijn of performance an sich waarin je in stilte ergens aanwezig bent, ik zal niet gauw met muziek werken. Dat kan, maar dat is niet mijn primair medium. En wat

ik dus doe is eigenlijk een soort spiegel in de maatschappij zetten. Dus ik werk heel graag in de publieke ruimte of daar waar de dingen herkenbaar zijn. Dus ik zal niet gauw iets maken in een theaterbox, alhoewel dat natuurlijk die liefde daar is, want ik heb niet bij een fysiek theater enzovoort gestudeerd en ik heb ook een master in vormgeving, dus ik bevind me een beetje tussen het de visuele arts en de performatieve kunsten, en die liefde voor de box is er, ik ga heel graag, maar het is zo een belevingstijdje die niet in de werkelijkheid zit en voor mij mag een performance of een kunstwerk of een performatief boodschap, want zelfs het woord kunst vind ik al heel beladen, dus het gaat meer over een ervaring in mijn geval. Dat kan ook aan de ontbijttafel zijn. Zo heb ik nu bijvoorbeeld een toekomstig project op til in een sauna omdat dat voor mij even goed een publieke ruimte kan zijn waarin we sowieso als mens tot stilstand willen komen en dus daar kan voor mij dan ook een visuele input zijn om dat mooier te maken of mooier zelfs nee, maar voller te maken. Dus zo omschrijf ik het als zijnde een spiegel in de maatschappij. Dus ik zet een spiegel en ik beoog dan eigenlijk het bewustzijn te vergroten van mijn kijker, ook al is dat voor mij geen doel an sich, en ik kan dat ook niet echt helemaal bij de ander gaan forceren. Maar het is wel een intentie om te kijken naar hoe je kijkt naar de dingen en wat het dan bij in iemand kan kan teweegbrengen. En zo zijn er dus verschillende projecten in het verleden ontstaan en de meest voor de hand liggende of degene die ik het afgelopen jaar het meest heb gedaan is bijvoorbeeld de biechtstoel. Dat heb je misschien al kunnen zien op mijn website, dus dat is dan een onderzoek over niet veel gestelde vragen en ik zit daarin, mensen zien mij niet, ik ben onzichtbaar aanwezig en ik stel vragen die dadelijk eigenlijk een diepe laag aanraken bij mensen. En zo kunnen we eigenlijk op pakweg 15 minuten tussen de soep en de patatten diepgang hebben. En dat is wat ik zoek en dat is waar ik voor creëer. En die mensen kennen mekaar niet en soms wel. En da's heel leuk dat die dan samen af en toe nog een koffie gaan drinken en mij een mail sturen en dan vrienden blijven of weet ik veel wat. Maar dat is heel leuk omdat ik ze ook wel confronteer met elkaar. Dus in die box kunnen ze elkaar op dat moment zien en moeten ze ook dingen aan elkaar uitspreken. En dat soms heel heftig. Als ik een koppel heb van vijftig jaar die zagezegt al alles tegen mekaar gezegd hebben, maar die dan toch op een 10 minuten tijd, dingen aanraken en zelf zeggen van wow, daar heb ik nu nog nooit tegen u verteld en daarvoor faciliteer ik het medium en dat klopt voor mij. En zo heb ik ook een kunstenfestival in stilte gecreëerd daar waar er dadelijk toch wel 500 bezoekers waren in Gent, in de Sint-Baafsabdij en nadien in het Duivelsteen. En ook daar zoeken naar iets bij..... Dat is een heel groot onderzoek en daar blijft ook een onderzoek, zoeken naar andere manieren van hoe we samen kunnen komen in stilte. Hoe dat als de taal wegvalt, we eigenlijk op andere manieren gaan kijken. En het laatste werk waar ik nu mee bezig ben, gaat in première in [00:11:58]Cima [0.0s] in april. En dat gaat eigenlijk over de impact van onze gedachten op ons lichaam. Dus daarin zullen we een performer of een danser achtervolgen en zullen we horen wat die denkt. En zullen we eigenlijk een lichaam zien, een wandeling in de stad, 50 minuten, waarin dat die op een bepaalde manier overprikkeld geraakt. Dus dat is dan meer, vanuit een boeddhistisch perspectief. 10 jaar geleden heb ik zo veel in stilte kloosters gezeten en daat is ook die mute ontstaan en dus het heeft allemaal een draad verweven met mekaar, ook al heeft het allemaal soms een heel andere vorm.

Sofie [00:12:50] Het is inderdaad over jouw laatste project dat ik gelezen heb dat mij wel fascineerde. En je hebt dus die acteur of performer vertelt wat hij denkt. Is dat dan iets wat je op voorhand uitschrijft? Of is dat echt gewoon de improvisatie van het moment, zal ik zeggen, of echt letterlijk wat er in het hoofd komt.

Liesbeth [00:13:15] Tot nu toe, in de vooronderzoeken die ik gedaan heb, want dat project is eigenlijk al twee, drie jaar bezig. Daarom dat ik zeg dat ik lang onderzoek. Mijn eerste wandelingen waren in Brussel in stilte. Dan werd er niks gezegd. Dan was het gewoon volgen, elkaar volgen, want dat zegt eigenlijk al heel veel. En daarna hebben we wel met tekst gewerkt. En toen was het altijd improvisatie. En eigenlijk, een heel relevante vraag nu, want ik heb een maand of twee geleden in een residentie een stuk beslist om toch een tekst vooraf van te maken, terwijl dat eigenlijk intentioneel altijd bedoeld was voor het instituut te doen. Dus ook de gedachten eh ja, dat is de eeuwige twijfel tussen een romantische, visie op iets en de praktische visie. Maar het klopt ook wel om er één tekst van te maken. Dus op dit moment wordt het één tekst die daar geschreven gaat worden door mij en een schrijver. En ook ga je geïnformeerd worden door de gedachten van de performer. Want het blijft wel een authentiek stuk, maar hoogstwaarschijnlijk gaan we het wel op voorhand opnemen en de in situ aspecten zitten dan in de omgeving die er verandert, want het wordt telkens ergens anders gepresenteerd en in de reactie van het lichaam ten aanzien van die omgeving. Maar ik zou het evengoed kunnen maken in situ, er zijn eigenlijk.... ik merk dat vaak bij mijn werken dat daar een... Aangezien ik niet zo attached ben aan de vorm, merk ik dat wat ik maak altijd twintig verschillende vormen kan hebben. En, toen ik afstudeerde als ontwerper, dus twintig jaar geleden, had ik dat zelfde. Dus ik deed design en we moesten dan een stoel ontwerpen en ik was degene die de meest ingenieuze stoel bedacht had. Maar het maakte me echt niet uit of die rood of blauw was. En dat vonden ze een beetje raar als designer. En daarom ben ik geen designer. En toen ben ik afgestudeerd met een performance waarin ik dus gewerkt heb rond de [00:15:25]grens [0.0s] werk. Want dat zou wel een interessante overlapping kunnen zijn waarin dat ik... ik ben afgestudeerd, met een onderzoek over non-verbale communicatie en hoe dat wij communiceren en hoe dat wij dan ons lichaam daar in gebruiken, die standaard dingskes. En dat ben ik gaan abstraheren en dat heb ik in een product gestoken om te kijken naar hoe wij als gebruiker eigenlijk ons voelen, als wij ons op een bepaalde stoel zetten. Want niemand deed dat. Iedereen was bezig met de vorm, maar niemand was bezig met hoe ervaar jij die stoel? Dus dat was toen eigenlijk al bij mij ingebakken. Alleen kan ik nu pas zeggen dat ik toen al in performancetermen dacht maar dat wist ik zelf niet, want ik ben enorm zoekend en ik heb daar zeker dertien jaar over moeten doen. Oh, en dan moet ik daarvoor naar de Dalai Lama gaan om te beseffen dat ik eigenlijk dat doe, dus weet, dat is gewoon de search of life.

Sofie [00:16:22] Dat klinkt heel boeiend. Ik zit nu zo zelf wel vast in mijn onderzoek, dat ik dan een methode bedacht heb en die is er en ik kan die nog blijven verfijnen en ik zou daar een handleiding voor kunnen maken omdat het eigenlijk in de context van een rondleiding van een museum kan passen waarbij het meer de slow-art movement is maar bij mij ook stilte en vertragen is voor mij toch wel heel belangrijk. Ik heb zelf bij Bond zonder Naam gewerkt en daar heb ik dan een workshop ontworpen die gewoon "Zijn" heet, waarbij ik dan ook gewoon mensen meenam om 1,5 uur in stilte te zijn. En dat is ook echt voor veel mensen heel verschrikkelijk. Dus dat was niet zo laagdrempelig, hoewel dat we dat wel probeerden. Maar mijn liefde voor stilte is daar wel of vertraging alleszins is daar wel ontstaan. En dus nu zoek ik ook heel de tijd naar wat vertragend kan zijn en wat kan uit onszelf ontstaan in plaats van dat wij al die informatie moeten ontvangen. Wij moeten nogal open staan voor heel veel informatie. En musea doen dat ook heel graag door zo veel mogelijk info of kunsthistorische context te geven rond werk. Terwijl ik het zelf veel boeiender vind om te gaan kijken van wat kan ik toevoegen aan het werk? Of wat kan ik ervaren met al mijn zintuigen? En dan is natuurlijk dat opstellingswerk wel een heel mooie methode, maar ik voel wel dat ik daar nu in vast zit, zo wat mag het nog allemaal zijn? En enerzijds is er zo een stuk van mij dat wil expanderen en ik denk ik wil nog andere dingen ontdekken en anderzijds hebben we ook maar een half jaar om te onderzoeken en denk ik ja, misschien is het dan ook wel gewoon mooi om deze methode netjes uit te schrijven en het ook effectief in het museum te kunnen brengen en gidsen daarin op te leiden en die dingen te doen. Dus dat is zo'n kruispunt waar ik heel de tijd op balanceer, het is niet zo eenvoudig. Wat doe jij om als je zo vast zit in een onderzoek? Wat is jouw manier om daar mee om te gaan?

Liesbeth [00:18:55] Ik heb vaak gemerkt dat ik heel veel tijd nodig heb. En de structuren verlenen die tijd niet. Dus ik bots überhaupt op systemen. Maar goed, dat is van een andere orde. En dus de vraag is dan: wil ik dan nog in die systemen blijven, want ik heb meer tijd nodig als dat voorhanden is. Maar dat is ook maar een mindfuck want tijd is eigenlijk gewoon altijd voorhanden en het is maar hoe je dat zelf indeelt. Dus als ik vast zit heb ik tijd nodig. En met tijd is dat dan echt prioriteit maken om daar een keuze van te maken. En dat wil dan zeggen dat ik naar het bos moet of een ritueel moet doen of ik werk vaak ook wel met een soort energetische keuzes zoals opstellingen. Dan dan schrijf ik eigenlijk op een blad een keuze en dan op een ander blad en dan ga ik daar op zitten. En mijn lichaam

voelt heel vaak wat er nodig is. En dat zijn dingen die ik doe. Ik ga ook wel vaak met veel mensen spreken. Dan probeer ik een beetje met een drietal mensen om van gedachten te wisselen. Maar dat is een valkuil ook voor mij, want dan blijf ik minder bij mijn eigen kracht.

Sofie [00:20:14] Eigenlijk geef je mij nu wel een goed idee, want ik ben zo met dat opstellingswerk bezig met mijn bezoekers.

Liesbeth [00:20:23] Dat moet je gebruiken nu...

Sofie [00:20:24] Nu gebruiken inderdaad om zelf keuzes te maken.

Liesbeth [00:20:28] Ja, maar ik wil u ook wel gerust..., ik ben benieuwd, je mag mij ook wat meer context geven. Ik weet niet wat je wilt doen, maar ik wil gerust luisteren en meedenken.

Sofie [00:20:38] Ja, als je dat fijn vindt dan wil ik daar gerust ons gesprek daarvoor gebruiken. Als je dat goed vindt, dat zou mij wel helpen.

Liesbeth [00:20:48] Ja, of je belt me terug of...jij mag kiezen. Het staat vrij voor u. Ik ben hier.

Sofie [00:20:54] Leuk, maar misschien is het wel goed als ik het... het zou misschien helpen als ik het jou eens vertel in detail wat ik doe. Dus, vertrekkende vanuit het verlangen dat ik de wijsheid die wij in ons lichaam hebben wil gebruiken om kunst te beleven, om een kunstwerk te ontmoeten, maar ook om jezelf te ontmoeten in elkaar en ga ik dus... Heb ik natuurlijk eerst een intakegesprek, een rondje met mensen van stel jezelf eens voor en even context geven aan wat we gaan doen. Veiligheid creëren ook. En dan gaan we naar een eerste werk. Dat zijn tot hertoe altijd sculpturen geweest. Een eerste werk is meestal een heel figuratief werk, omdat mensen daar gemakkelijk interpretaties kunnen opleggen merk ik. En dan vragen we om gewoon daar eens rond te lopen en te kijken en dan is de eerstvolgende vraag om een positie in te nemen ten opzichte van het werk en dan hebben mensen even tijd om een positie te kiezen en dan wordt de vraag gesteld hoe is het hier om hier te zijn? En dan beginnen mensen vanzelf te vertellen over wat maakt dat ze die positie gekozen hebben. En meestal gaat dat over afstand in eerste instantie? Ik kom dichterbij het werk. Of nee, ik wil meer afstand houden, want... en dan in een in een volgende ronde vragen we om een bepaald aspect van het werk, en dat kan zijn het materiaal, de titel, de kunstenaar, de kleur, het gevoel, de ziel van het werk, om daar een positie aan te geven. En dat kan heel expressief zijn, maar dat kan ook gewoon weer met afstand of nabijheid te maken hebben. En als een werk dan bijvoorbeeld de Middellandse Zee heet dan kan het zijn met iemand gaan liggen op de op de grond om te denken ja, nu ga ik mij even inbeelden dat ik aan de Middellandse Zee lig, of ik heb ook mensen gehad die, en dat is eigenlijk tot hertoe al het meest expressieve dat ik gehad heb, want er gebeurt niet zo heel veel, dus daar heb ik....

Liesbeth [00:23:23] Ook waarschijnlijk niet, nee.

Sofie [00:23:25] Te onderzoeken wat dat ik daar nog kan doen om mensen toch vertrouwen te geven in het bewegen, is dat mensen gewoon de positie van het beeld aannemen en eens voelen hoe het is om als dat beeld nu op de dezelfde manier te zitten en dan gaan we kort even vertellen hoe dat geweest is. Dan gaan we naar een volgend werk en dan kies ik meestal een figuratief werk. Ja, sorry, een abstract werk waarbij één iemand de opsteller is, bevraagd wordt over vijf aspecten die hem of haar nieuwsgierig maken aan het werk. En dan voor die vijf aspecten iemand uit de groep mag kiezen als representant van dat aspect en in die persoon gaat dan telkens invoelen hoe het is om daar als dat aspect opgesteld te staan. En dan komen wij eigenlijk heel veel informatie te weten over dat werk van elkaar en van onszelf. En daar zijn we dus in totaal al met die twee oefeningen of rond die twee werken zijn we in totaal al gemakkelijk 2,5 uur bezig. Dus dat is hoe het tot hier toe in elkaar zit.

Liesbeth [00:24:51] En als je spreekt over wij, wie zijn dat dan?

Sofie [00:24:54] Da's een groepje van zes deelnemers, één facilitator die geschoold is als gestalttherapeute en als opsteller. En ik ben er om het geheel..., ofwel doe ik mee, soms doe ik mee om zelf te ervaren, soms kijk ik gewoon van op afstand en captureer ik wat er gezegd wordt. Ik neem verschillende rollen aan.

Liesbeth [00:25:18] Je bent niet de facilitator. Het is natuurlijk iemand die dat....

Sofie [00:25:21] Ja, volgende keer ga ik wel zelf faciliteren. Dus ik wil eigenlijk al die aspecten bekijken.

Liesbeth [00:25:31] En dat is in Middelheim, dat je dat deed...

Sofie [00:25:33] Da's nu in Middelheim museum geweest, wat buiten is en ook heel ruimtelijk. Je zit in de natuur. Mensen durven heel gemakkelijk in die afstand/nabijheid gaan. Maar nu ga ik in november, eind november, nee sorry, begin december ga ik in 't KMSKA, waar sowieso al [00:25:53]minder..... is, [0.0s] en dan ben ik ook benieuwd hoe het daar kan werken. En ook eens met schilderijen, niet alleen met sculpturen.

Liesbeth [00:26:02] Ja. En dat is in de context van educatieve master. Nee, zeg nou eens wat de context is.

Sofie [00:26:12] Een Master kunsteducatie.

Liesbeth [00:26:14] Master kunsteducatie wat Veerle ook aan het doen is. Ok.

Sofie [00:26:17] Maar ik heb zelf....

Liesbeth [00:26:21] Is dat gewoon context? Is dat twee jaar, is dat een jaar? Hoe zit dat weer? Is dan een master

Sofie [00:26:27] Dat is twee jaar, een deeltijdse master is dat. Dat is dus twee jaar elke vrijdag naar de les. Maar ja, dan dit jaar is dat niet meer elke vrijdag naar de les, maar vooral onderzoek doen op jezelf.

Liesbeth [00:26:40] Dat is een soort eindwerk waar we nu of ja je hebt daar een half jaar de tijd voor.

Sofie [00:26:47] We hebben een half jaar..., we hebben eigenlijk van september tot April. Maar in april moet alles er liggen, dus ik ga ook de experimenten stoppen in januari.

Liesbeth [00:27:01] Ja, omdat er nog veel moet gaan. ...

Sofie [00:27:03] We moeten nog heel veel verwerkt krijgen en daarvan verslag uitbrengen.

Liesbeth [00:27:08] Ja. En wat is nu de struggle?

Sofie [00:27:11] Ja de struggle is dus: ik kan nog heel veel verder verfijnen in wat ik nu gemaakt heb, in die sequentie van oefeningen en daarin gaan echt op microscopisch niveau meer gaan kijken van wat is hier nog nodig om dat te verbeteren of welke aanpassingen zijn er nog nodig? Want wat ik wel merk is dat mijn deelnemers super enthousiast zijn, ook al voelden ze in het begin heel veel spanning en onzekerheid. Dus ik ben blij, dat door dat we het traag aanpakken en dat mensen er echt veel deugd van hebben en ook daar kan ik zelf niet zeggen "ik wil dat mensen meer ontspannen of ik wil dat ze beter naar kunst kijken" of al die ambities voel ik, ja, dat hoef ik eigenlijk niet per sé allemaal te willen. Het is een ervaring en mensen zijn vrij om daar in te ervaren wat ze willen. Daarom noem ik het ook..., blijf ik het ook experimenten noemen. Zelfs denk ik, als het af is, dan blijft het nog altijd een experiment. En ik vind het ook fijn dat mensen er instappen als 'Ah ja, ik doe mee aan een experiment. Hier ligt niks vast. Alles mag hier gebeuren'. Ik heb geen zelf geen artistieke achtergrond, ik ben wel theaterwetenschapper en ik heb op de academie wel wat rond verhalen vertellen en wat theater gedaan. En ik voel ook wel dat mijn natuurlijke neiging gaat naar performance of beweging of iets in de ruimte zonder dat dat met tekenen of schilderen of die dingen te maken heeft. Dus dat is er wel. En dan denk ik ja, ik nog honderd van die dingen bedenken, dat kan ik doen. Of ik kan dit in de diepte blijven verfijnen, maar ik weet niet goed is dat dan weer voldoende? Het is niet zo eenvoudig voor mij om daar keuzes in te maken. Ik denk dat vooral het vraagstuk is: we zitten in de master Kunsteducatie en worden verwacht van een artistiek onderzoek te doen. Is dat dan artistiek genoeg? Wat is hier artistiek aan? Want eigenlijk ben ik gewoon opstellingen aan het doen bij een sculptuur.

Liesbeth [00:30:13] Je wordt verwacht om artistiek onderzoek te doen.

Sofie [00:30:18] Ja, het is artistic research is het vaak wel, ja. Maar als dat dan een ontwerp onderzoek is, wat ik nu doe is een ontwerp maken voor een museum rond kunstbeleving. Dan is dat voor hen ook artistiek onderzoek.

Liesbeth [00:30:36] Ja. ok.

Sofie [00:30:50] Ik denk soms van zou ik nu misschien niet beter zelf nog eens een uur bij een beeld gaan zitten en kijken wat er gebeurt? Wat ik zelf nog wil ontdekken....

Liesbeth [00:31:03] Ja, je kunt proberen van briefjes te leggen. Ik doe dat vaker.

Sofie [00:31:07] Ja, vind ik wel een hele....

Liesbeth [00:31:10] Of op uw manier. Maar je zou een briefje kunnen zeggen van ik blijf bij de.... Of gewoon je hebt eerst uw vraagstelling natuurlijk. Wat dien ik nu te doen? Wil je mijn mening? Of wil je dat ik vragen stel? Want ik kan veel dingen doen.

Sofie [00:31:29] Ja eh, wel benieuwd naar jouw mening en ideeën die jij daarrond hebt.

Liesbeth [00:31:35] Ja. Veel ideeën.

Sofie [00:31:41] Liesbeth, Ik krijg van Zoom de melding dat ik dat wij nog 8 minuten tijd hebben. Ik ga jou gewoon daarna even terugbellen, want dat is een gratis Zoom ding.

Liesbeth [00:31:54] Ja dat is goed. Is dat dan een nieuwe link die we moeten maken of zo?

Sofie [00:31:57] Ik zou dan een nieuw linkje doorsturen naar jou.

Liesbeth [00:32:01] Ja ok. Ja, ik denk dat er veel dingen zijn. Waar ga ik beginnen? Je gaat het onderzoek sowieso doen, los van de opleiding omdat het u boeit, omdat het u raakt, omdat het uw ding is. Dus ik zou me niet te veel zorgen maken over wat moet ik nu precies doen? Want je gaat toch doen wat je moet doen, en daarna zal het zijn vorm ook wel opnieuw aannemen en dat gaat blijven ontwikkelen. De vraag is dus eerder wat dien ik te doen in het kader van deze context? En dat is een andere vraag voor uw opstelling dan te zeggen wat dien ik te doen? Dat vind ik dat belangrijk is. En dus zou je kunnen de vraag stellen van OK voor deze context van mijn masterproef, moet ik uitbreiden of moet ik inzoomen en moet ik gaan op het systemische, enkel op het systemische of moet ik andere technieken aanbrengen? Dat zou je kunnen doen, maar je kunt dat ook zo voelen. Je moet eens gewoon even naar uw buik gaan, stilte pakken, je kunt dat wel voelen.

Sofie [00:33:34] E zit zo een groot... ik vind dat moeilijk om uit te leggen maar ik denk dat in het kader van deze context is het eenvoudiger om dit gewoon te blijven doen, verder in te zoomen en te kijken welke informatie haal ik daar nog uit die mij meer leert over hoe mensen via hun lichaam kunst kunnen beleven. Dat het een soort methode is om informatie te halen uit wat ik hier in te leren heb. En heel graag zou ik dan de rest van mijn leven allemaal nog nieuwe dingen ontwikkelen. Maar als ik het nu ga doen..., ik voel ook dat ik heel veel, als jij dat zei van ja, ik heb eigenlijk veel tijd nodig, dat klopt ook voor mij. Als ik mij nu gaat storten op verzin honderd nieuwe experimenten dat werkt bij mij zo niet.

Liesbeth [00:34:38] Nee, maar je zou er wel twee of drie kunnen doen. Je moet maar voelen, maar als je aan mij zou vragen, hoe zou je een kunstwerk kunnen beleven via je lichaam, dan zou systemisch niet mijn eerste intentie zijn omdat ik geen psychotherapeut ben. Ja, dus als dat voor u een grote brok is en ik denk dat dat ook een hele goede keuze is, dan moet je dat doen. Maar er zijn veel meer manieren en die wil je dan nog onderzoeken en dan moet je dat, denk ik, ook aangeven in uw onderzoek dat je zelf voelt dat je nog maar een bovenste laag aanraakt of dat het nog maar het begin is van een groter geheel. Het grappige is dat dit al meermaals op mijn pad gekomen is, en dat is echt waar wat ik nu gaat zeggen, dus twintig jaar geleden heeft een vriendin van mij in het SMAK relatief hetzelfde gedaan als wat jij nu doet, maar eerder vanuit de theatrale insteek, want wij gaven samen eigenlijk creastages en creastages zijn de expressielesjes voor lerarenopleiding of noem maar op. Dat is iets wat ik al twintig jaar doe en waar ik nu op Artevelde ook doe met Veerle, want ik ben degene die via het lichaam werk. En wat wij dan deden was, maar ik was daar zelf niet bij, maar ik kan dat wel nog eens opvragen, dat noemde dan mindbody, mindbody rondleiding in het SMAK, ik weet het niet meer. Het was ook zo'n experiment en we deden dan de theatrale technieken vanuit dingen nadoen en gelijk jij nu ook doet of een pose nadoen of zo, want dat was waar wij mee werkten, dat is ook waar ik nu nog mee werk. Dat is dan helemaal ondergesneeuwd en we hebben mekaar ook nooit meer

teruggezien. Dat was een heel goeie vriendin, maar de afgelopen tien jaar heb ik die niet meer gezien. Maar op de één of andere manier blijft dat dus in mijn systeem. Er zijn veel linken die telkens terugkomen naar dat wat jij nu doet. En dat is niet voor niks dat wij nu bellen, denk ik, want een half jaar geleden had ik gezegd wat hier ontbreekt is de body, want wat dit is, is een, voor mij, maar nu ben ik even heel kritisch naar labiomista is een implementatie van de visie van een kunstenaar in de natuur. En de manier en de visie waar hij over spreekt is heel mooi, maar de manifestatie ervan is heel beperkt. En als je die kunt terug opnieuw verbreden door de manier waarop het publiek ernaar kijkt, dan pas krijg je een wisselwerking. En voor mij is hier nu geen wisselwerking. En voor mij werkt dat niet. En de bezoekersaantallen gaan ook gigantisch naar omlaag elk jaar. En ik heb hier... Op één of andere manier zijn wij op een hele rare manier hier geraakt op Labiomista, dat ik nog altijd denk dat ik hier iets te doen heb. En dus zei ik een half jaar geleden Ik ga een gidstour ontwikkelen vanuit het lichaam. En iedereen zei van dat is een heel goed idee. Ik zeg ja, dat is ook heel erg nodig, want ik wil dat mensen beleven en niet gewoon luisteren naar Koen zijn talk. Maar omdat ik veel te doen heb en ik weet dat dat ook moeilijk hier, zeker hier, een moeilijke insteek gaat zijn, heb ik dat losgelaten. Maar zit het enorm veel energie op. En dat is heel grappig dat jij dat nu doet, want ik vind dat heel waardevol en ik vind dat heel goed.

Sofie [00:38:49] Wat je dus vertelde over labiomista, dat je zelf voelt van dat het lichaam daar ontbreekt, de body, ik heb dat ook wel gemerkt toen ik dat bezocht.

Liesbeth [00:39:03] Ik zal u zeggen als hier systemisch werk begint te doen, dan gaan we toch zware resultaten krijgen. Want ik heb eerlijk gezegd heel mijn huis moeten systemisch kalibreren. Ja, ik heb heel veel bezoek gehad van mensen daarover. Koen weet dat niet, maar dat was echt niet bewoonbaar, hoor.

Sofie [00:39:26] Nee, kan mij dat goed voorstellen. Het is zo gek dat het me.... Op een of andere manier kon het me niet raken ook. Het stond daar, dus dingen stonden daar en daar was een hele uitleg bij. Maar ik voelde het niet.

Liesbeth [00:39:45] Het is ook niet te voelen.

Sofie [00:39:46] Het contact met de dieren dan weer wel. Dat was heel fijn om... Ik heb daar gewoon genoten van een half uurtje bij een dromedaris te zijn. Daar kan ik mij dan wel heel gemakkelijk in verliezen.

Liesbeth [00:40:08] Ja. Heb jij nog prangende vragen voor het mij, omdat ik ga een andere call verwachtten dus. Maar ik heb zeker nog een kwartier, 20 minuten. Maar het zou kunnen zijn dat ik snel moet afronden.

Sofie [00:40:34] Dus ja, ik denk dat je mij vooral hebt geholpen.... het stuk.... Ik vind het interessant dat je zegt van ja doe zelf eens een opstelling rond waar dat je vastloopt. Maar ik denk dat waar ik vastloop gewoon heel veel mentale struggles zijn, is het artistiek genoeg, is wat ik doe wel goed genoeg. Het gaat altijd over die verhouding met de ander. Ben ik het waard om dit te studeren? al die onzekerheden...

Liesbeth [00:41:04] Onzekerheden.

Sofie [00:41:05] dat is vooral mijn menstruggle en nu de beslissing nemen om door te pakken en te zeggen ik blijf gewoon rustig doen wat ik aan het doen ben en ik kijk wat daar nog uitkomt. En als ik op een gegeven moment echt voel van oh wow, ik heb een nieuw idee, ik wil dat ontwikkelen, dan komt dat. En als dat niet komt is het ook helemaal ok.

Liesbeth [00:41:30] Hebt je een onderzoeksvraag?

Sofie [00:41:31] Ja, mijn onderzoeksvraag is hoe kan kunstbeleving een meer lichamelijke beleving worden?

Liesbeth [00:41:39] Die is vrij breed..

Sofie [00:41:41] Die is vrij breed en de subvraag is dan hoe kan opstellingswerk daarin....

Liesbeth [00:41:47] Dan zou je kunnen kiezen voor enkel die vraag, als je niet wilt uitbreiden, want dan krijgt het meer perspectief of zo. Ja, terwijl als je vraagt: 'Hoe kan lichamelijke een meerwaarde bieden aan kunstbeleving?' Dan zou ik persoonlijk wel naar meerdere zijtakken gaan en dan is voor mij systemisch werken eerder op zielsniveau om het zo te zeggen. En dan zou je eventueel ook op mindniveau kunnen werken, op bodyniveau. Je wilt enkel de body aanraken, maar uiteindelijk zitten daar veel facetten aan, wat jij dan doet is meer via het onbewuste werken of toch dat proberen. Ik zou ook via het bewuste lichaam kunnen werken. Bevoorbeeld theatraal, dan werk je bewust met het bewuste lichaam, hoe moet ik dat zeggen..... die die redenering.

Sofie [00:42:57] Kan je een voorbeeld geven van hoe dat jij werkt, hoe dat je dat theatrale inzet of ingezet hebt bij rondleidingen vroeger.

Liesbeth [00:43:08] Ik heb dat nooit gedaan maar mijn doel was om dat wel nog terug te pakken volgend jaar, dat is heel grappig. Ja, eigenlijk wou ik hetzelfde soort van gelijk onderzoek gaan doen als u met een soort projectsubsidie om daar meer dimensie aan te geven. Maar ik heb zoveel dingen te doen dus ik moet ook keuzes maken want ik heb nog andere grote projecten rond doodgaan en.... Maar ik zit nu toevallig sinds dit jaar ook in Lucas School of Arts waar ik de studenten van de educatieve master begeleid dus, en waar ik dan ook gemakkelijker onderzoek ga kunnen doen. Dus daar sluit dat dan wel weer mee aan. Ja, maar dat is pas sinds september. Dat is ook weer nieuw. Dus wat ik doe? & Dus dan heb ik het niet over mijn artistieke praktijk, maar dan gaat het meer over ik als docente, is via het lichaam uzelf uitdrukken, dus dat kan allerlei vormen aannemen zoals bijvoorbeeld vanavond geef ik een les aan eender wie die wil leren om dansexpressie te doen. Dus dan gaan we papieren plooien en dan zijn we zelf dat blad en zo van die dingen. En dan gebruik ik zowel dans -als theateroefeningen om mensen zichzelf te laten zijn in beweging. Dat doe ik onder andere ook in artevelde, maar dan zijn dat coaches. Dan gaan we veel meer kijken naar van wat betekent nu deze methodiek voor u als coach? En daar ga ik een de dag op doen rond kwetsbaarheid. Dus dan hebben we het veel meer over die stilte en over hun Wie ben jij al, zonder dat je iets moet leren en daar komen heel veel technieken van clownerie in terug, omdat ik zelf tien jaar clown heb onderzocht en ook als cliniclown gewerkt heb. Dus de clownerie is ook een heel grote basis van zijn zonder de vorm maar eerder vanuit wat er al is. Dus die dingen gebruik ik en dat gaat dan over composities bouwen bijvoorbeeld. Instant composition is dus heel erg vanuit improvisatie, maar dat kan evengoed gaan rond emoties, welke emotie is hier in het een beeld? En hoe kan je dat embodyen? Dus dan hebben we het over dezelfde dingen, maar dan doe je dat niet via systemisch werk, maar dan doe je dat bewust. Ik wil dat gerust ook in de toekomst wel eens aangaan hoor, om zo'n sessie mee te begeleiden of mee te doen omdat er toch al een hoop resonans opzit voor de afgelopen jaren. Ik vind systemisch werken heel boeiend. Ik ga ook zelf een opleiding volgen, drie dagen. Maar ik ben geen specialist in systemisch werk en ik beoog dat ook niet, maar ik gebruik dat soms wel in mijn lessen. Maar heel, gelijk authentic movements, is ook

heel erg vanuit het nu en wat voel je nu en als je dat dan observeert, wat betekent dat dan? Dus je gaat altijd naar een diepere laag. En ik ga altijd sowieso naar een diepere laag, maar ik doe dat via beelden, via emoties, via technieken van theater en dans, via wie ik ben en wat ik geleerd heb, ook via authentic relating games. Dat zijn spelletjes om tot uzelf te komen. Dus zo allemaal dingen die dat eigenlijk terugbrengen naar wie dat jij bent en voor mij is dat het schilderij ook maar een medium of zo om dat te doen, omdat we uiteindelijk toch onszelf gerefecteerd zien in iets. Ik bedoel, we kunnen evengoed werken met de natuur hier, en dat hoeft niet per sé een beeld van Koen Van Mechelen te zijn, maar het kan wel. En daardoor is het ook een meerwaarde omdat het anders enkel bekeken wordt vanuit het hoofd. Want nu horen we hem en zien we iets, maar we voelen niks. En daar is een hele grote taak voor mij om in te vullen. En daarom zijn wij als vrouw daarin, denk ik, ook een grote meerwaarde voor de komende decennia, omdat wij het moeten doen, dus ik zou dat op andere manieren doen, maar ook via het lichaam. Dus ik denk dat dat twee verschillende vragen zijn. En je hebt natuurlijk een subvraag, maar misschien is dat dan één van uw keuzes om als je toch niet uitbreidt, bij die tweede vraag te blijven, want dan geef je letterlijk ook de opdracht aan het universum om het nog meer te verdiepen.

Sofie [00:48:04] Ja, ik denk dat dat heel juist is wat je zegt van die subvraag mijn hoofdvraag te maken en dan kijken wat van daaruit terug weer.... Ja, dan maak ik het terug open, want nu zit ik inderdaad vast met die discrepantie daar op. Maar jij spreekt over authentic movement, want daar heb ik natuurlijk al wel eens van gehoord, maar ik denk dat ik ook wel in dat veld nog wel wat bronnen zou kunnen gebruiken die mij zouden kunnen inspiratie geven.

Liesbeth [00:48:40] Heb je ook anderen gevonden die soortgelijke onderzoeken doen of al gedaan hebben?

Sofie [00:48:48] Nee eigenlijk echt rond opstellingswerk integreren in die context. ...

Liesbeth [00:48:55] dat moet bestaan, dat moet bestaan.

Sofie [00:48:58] Maar ik heb het nog niet gevonden. Maar ik heb wel bijvoorbeeld Social Presence in Theatre gevonden. Dat moet ik eens gaan uitpluizen hoe dat juist werkt, ik denk dat dat wel vergelijkbaar zou kunnen zijn met authentic movement. Want de subtiele ..

Liesbeth [00:49:19] Is dat niet wat Augusto Boal doet? Ken je dat?

Sofie [00:49:24] Ja Augusto wel heeft inderdaad daarover....

Liesbeth [00:49:30] Is dat social processing?

Sofie [00:49:31] Nee, Het komt van Theory U van Otto Scharmer of hoe heet ie? Dan heeft Karawane Hayashi dan die methodiek onder die koepel van Theory U, heeft zij die methodiek ontwikkeld en de subtitel van het boek Social presence Theatre heet The Art of Making a True Move. Dus ik denk dat het met Authentic Movement wel eens gerelateerd zou kunnen zijn, maar ik weet er zelf nog te weinig van. Maar in ieder geval dat boek van Augusto Boal over, wat is dat, Practices for the Actor and the Non-actor of zoiets, daar ben ik gisteren nog maar op het spoor gekomen. Dat is, denk ik, een goeie bron voor mij.

Liesbeth [00:50:19] Ja, er zijn heel veel bronnen. Het is nog iets anders. Ik begin een onderzoek altijd wel met een marktonderzoek. Dat is mijn eerste stap. Dus dat is heel belangrijk, denk ik. Ja, ik kan het niet zeggen, maar die Augusto Boal die werkt echt wel veel meer als the theatre of the oppressed. Het komt allemaal in de buurt. Maar wat die voor mij doet is die gebruikt theater als medium om eigenlijk the tragedy of our daily lifes zichtbaar te maken en dat is heel interessant, maar dat is niet kunsteducatief maar goed, dat hoeft niet per sé voor uw marktonderzoek. Dat zit allemaal aan mekaar gewoven. Bijvoorbeeld Lotte Van den Berg is een theatermaker, ken je haar?

Sofie [00:51:36] Ik heb daar al van gehoord, maar ik heb daar nog niks van gezien.

Liesbeth [00:51:39] Zij gebruikt systemisch werk in de theater ruimte. Zij stelt eigenlijk... Ik ben ooit naar een voorstelling geweest van haar waarin dat we de aanslag in Parijs opstelden in het theater. Zij gebruikt het theater ook als medium om dingen zichtbaar te maken. Dat noemt zij The Third Space, the invisible becoming. visible. Dus zij gebruikt specifiek systemisch, dat leunt misschien nog meer aan bij u, maar wat jij wilt doen is volgens mij dus echt het kunsteducatieve. En daar zijn volgens mij ook wel een hoop voorbeelden, kan niet anders, waarin dat mensen anders kijken naar kunst. En dan zitten we misschien meer bij organisaties zoals Art Basics for Children, doen die dat, dat is iets meer op kinderniveau. Hoe kijk je naar kunst?

Sofie [00:52:47] Ja, of de Veerman of Moos...

Liesbeth [00:52:50] Ja bijvoorbeeld, daar zitten toch ook heel veel raakvlakken, denk ik.

Sofie [00:53:02] Ja als je zo zegt over Making the invisible visible, dat wis het toch wat die Lotte van den Berg zei dat is natuurlijk.... Nu ligt mijn focus heel erg op hoe gaan we die kunst beleven en daar eigen interpretaties aan geven. Maar inderdaad, da's ook wel een interessante vraag van wat komt er uit het leven naar boven in contact met dat kunstwerk. Voor mij gaat het eigenlijk, meer nog, daarom. Het gaat over een kunstwerk ontmoeten, maar ook uzelf en de andere ontmoeten.

Liesbeth [00:53:39] Dus voor u mag het een therapeutische insteek hebben, namelijk wat reflecteert het werk in u, in uw verleden of niet?

Sofie [00:53:51] Ik vind therapeutisch dan weer een stap te ver. Ik gebruik wel een therapeutische methode, maar ik zou niet willen dat wij daar echt aan therapie doen, want dat kan ik ook niet containen. Ik ben geen therapeut. Ja, er wordt natuurlijk wel heel veel zichtbaar door wat personen vertellen. Ik ben daar dan wel mee bezig. Als iemand vertelt van goh, ik wil dat beeld echt heel graag gaan troosten, maar ik doe dat op deze manier, dan kijk ik wel naar iemand en hoe die troost, hoe die het belangrijk vindt om te troosten en om getroost te worden.

Liesbeth [00:54:40] Ja, en dan denk ik ook wel als je dat zegt dat er.... Ik snap het helemaal en ik werk ook met therapeutische technieken. Ook al ben ik niet therapeutisch en dat is ook niet erg indien ik wel therapeutisch zou zijn, pas op daar is geen oordeel over, maar dat is niet wat ik wil doen en dat is ook niet de context waarin ik mij beweeg. Heel veel mensen heb mij gevraagd om mijn biechtstoel te zetten in een psychologenpraktijk hier, dat ga ik niet doen maar zou wel kunnen. Dus het is een keuze en ook bij de kunsteducatie is dat een keuze, denk ik. Wat ik nog wou zeggen is als je dan systemisch werkt, dan kijk je eigenlijk naar, vanuit uw emotie voor een stuk en vanuit uw onzichtbare kant en vanuit uw schaduwzijde of hoe dat het systemische het ook doet naar uw onderbewuste. En dat is interessant, maar dat is één manier van kijken. En dan komen we weer bij uw vraag van ga ik het specifiek

maken of ga ik het openmaken? En je zou kunnen zeggen ik ga het openmaken Oh nee, dan moet ik weer tien andere methodieken gaan.... Dat dat wil ik niet. Maar als we het niet bekijken vanuit ik heb andere methodes nodig, maar we bekijken het vanuit hoe kijk ik naar een kunstwerk? Dan zou je wel kunnen vertrekken vanuit de conservatieve methode van naar kunst te kijken, the mind way. En dan kijk jij naar kleuren, naar composities, naar lijnen, naar texturen, naar schaduw, naar licht en dat zou je ook via het lichaam kunnen doen. Dat is de vraag of dat je.... Daar komen we nu bij omdat we het hebben over het therapeutische aspect en ik vind dat wel interessant om dat te doen. Maar de vraag is wil je dat alleen doen? Want je kan ook nog anders kijken.

Sofie [00:57:18] Dan zit het daar wel op dat kruispunt van Ga je dat onbewuste aanspreken of het bewuste.

Liesbeth [00:57:25] Of beide. En ik denk persoonlijk niet dat als je via het onbewuste gaat, dat dat dan sowieso dieper werk is. Ik denk dat we ook via het bewuste naar een diepere laag kan gaan, afhankelijk van wat je vraagt van naar kunst te kijken, the mind way. Daarom denk ik dat methodieken bij kunsteducatieve organisaties wel interessant zijn.

Sofie [00:57:57] Ja, maar ik kan ook wel zien dat als ik aan mensen vraag van kies een aspect van een beeld en neem een positie daarrond in, dat je ook niet alleen op dat onbewuste zit, want dat is ook een heel bewuste beweging. En die je ook nog eens cognitief gaat analyseren en uitleggen., het is ook iets heel talig. Dus ik zit niet alleen op dat onbewuste, denk ik. Ik zit sowieso al wel ook op dat bewuste niveau.

Liesbeth [00:58:30] Nee, da's juist. Misschien is dat niet de juiste indeling, misschien gaat het meer over taalgebruik. Het is niet makkelijk voor mensen om die.... We hebben die taal niet meer om over kunst te praten. En de vraag is of dat je dat belangrijk vindt. Want alleen maar zeggen van ik voel mij zo, maar je kan het ook hebben over opposities of... ik ben zelf mee aan het zoeken...

Sofie [00:59:02] Want daar blijf ik bewust van weg. Dus we hebben het alleen over wat mensen zelf meebrengen, wat ze voelen of denken of interpreteren, dat nemen we mee in onze beleving van kunst. Daarom heet het ook kunstbeleving en niet kunstfilosofie of kunst....

Liesbeth [00:59:25] Ah ok, dus dat is een duidelijke keuze.

Sofie [00:59:30] Maar ik wil wel die kijkvaardigheid aanscherpen door echt iets lang bij een werk stil te staan en te dúrven, dus wat dat je ook bij een ontmoeting hebt, is blijven staan, blijven kijken, blijven luisteren en zien wat een werk wat u misschien ogenschijnlijk dat je op 20 seconden zou gepasseerd zijn, toch met zich mee kan brengen. En waardoor dat er misschien...Wat er ontstaat.

Sofie [01:00:04] Ja, maar dat zou....

Liesbeth [01:00:06] Ja, ja. Interessant. En dat sluit aan bij het eerste toch wat je zegt. Da's eigenlijk ook beleving.

Sofie [01:00:13] Ja, en evengoed zou dat dus kunnen zijn: ik ga gewoon.... zet u hier een uur voor dit werk? Ja, dat zou het ook kunnen zijn.

Liesbeth [01:00:24] Ja maar dus als ik het goed begrijp wil je niet iets aanleren of wil je niet informatie vanuit het schilderij voorgestructureerd aan hun geven, je wil het allemaal bij hun laten ontstaan en dan is systemisch werken inderdaad een goede tool.

Sofie [01:00:55] Maar ik denk wel dat ik de bezoekers misschien nog iets meer wil uitdagen in echt een beweging geven. Het gaat nu vaak over positie innemen, wat een heel toegankelijke manier is, dat dus niet zo heel veel van mensen vraagt. Maar ik zou toch een stapje verder willen gaan in dat performatieve karakter dat er ook nog ligt in wat dat wij aan het doen zijn want je hebt wel een setting...;

Liesbeth [01:01:25] Leuk, dat is mijn ding. Da's inderdaad mijn ding. Ja.

Sofie [01:01:31] Er komen bezoekers, er zijn nog andere bezoekers in het museum die kijken, dus eigenlijk heb je ook een soort publiek, zeker in een museum in een zaal is die setting nog veel dramatischer zal ik zeggen dan in de natuur of in het Middelheimmuseum in openlucht. Dus ja, hoe kunnen we daar... Hoe kan ik meer dat performatieve stuk daar in onderzoeken? Ja, of brengen.

Liesbeth [01:02:06] Ah ja. Ik wil dat gerust nog eens doen stemmen. Ik wil best kijken naar dat aspect. Alles hangt af van uw beeld natuurlijk. Als dat een figuratief beeld is waar dan personen op staan, dan kun je dat letterlijk gaan nemen en dan kan je dat characterembodyen en dan krijg je theateraal effect. Dan kan je tableau vivants maken gelijk jij doet, maar dan vanuit beweging en vanuit wie die persoon is of hoe dat die zit, of hoe of wie.... En daar doe ik soms drie uren workshops over. Dus dat kan je helemaal uitbreiden naar wie is die persoon? Maar dat gaat natuurlijk niet, maar je kan dat wel kort doen of als het abstract is, ja dan moet je veel meer werken met rythmen en tijd en in uw lichaam dan. I don't know, als het Guernica is dan kan je effectief details gaan bekijken en dat in hun lichaam zetten en dan... natuurlijk dan begeleidt je dat voor een stuk ook, denk ik, van hoe.. , dan begin je met die pose, maar daar ga je dan veel meer uitwerken. En dan neem je eens een andere pose in. En dan hoe zou dit nu zich bewegen? En is dat nu een object? En waarom kies jij een object en waarom kies jij de gewonde mens? En en wat zegt dat over u en soms kan je zo ook volgens mij eindeloos mee spelen. En dan het vervolg van dat schilderij gaan maken of wat ervoor zich afspeelde of... Je kan het theateraal doen, je kan het dansant doen en je kan het performatief doen. Dus er zijn altijd veel manieren afhankelijk van het schilderij wat je kiest, denk ik. En je kan dat ook mooi voorbereiden als jij die schilderijen op voorhand kiest. Als je wil kom ik eens een keer naar het Middelheim en dan doen we een toerke, en dan associëren we en dan brainstormen we samen. Ik wil dat gerust wel eens doen. Ik kom veel in Antwerpen, het is megadruk, maar we vinden wel een moment als dat nodig is.

Sofie [01:04:37] Ik zou dat superfijn vinden en dan misschien eerder nu in het KMSKA, omdat het op zaal daar voel ik daar wordt dat spannender. En nu met de weersomstandigheden nu, ga ik ook geen zes mensen te lang willen doen stilstaan in de kou, dus ja ik zou heel graag met u naar het KMSKA gaan dan.

Liesbeth [01:05:07] Dat kunnen we eens doen. Januari is behoorlijk ok. December valt ook wel mee vanaf de tweede helft, maar meestal is dat dan ook Kerstmistijd bijna. Maar dat kan nog wel. Januari is beter. De vakantie kan ook dan

Sofie [01:05:29] Dat is misschien nog een idee om tijdens de kerstvakantie. ...

Liesbeth [01:05:32] Ja dan neem ik desnoods mijn kids en mijn lief mee want die willen eigenlijk al lang naar Antwerpen gaan naar een museum daar voor kinderen [01:05:40] in meer landen zoals. [0.5s] En dan kan ik met u werken. Dat kan. Dat kan allemaal ja. .

Sofie [01:05:49] Dat is wel echt een heel leuk aanbod, Liesbeth, want ik denk dat ik er veel van kan leren om inderdaad nog stapjes te zetten dat ik niet vast blijf zitten in dat wat ik gemaakt heb, maar...

Liesbeth [01:06:03] En als je dat wil, want jij kan evengoed zeggen nee, ik ga enkel systemisch. Dat is ook een... je ziet maar, je kiest maar, je gaat dat wel voelen na dit gesprek.

Sofie [01:06:14] Ja, maar ik denk dat ik het nu al wel voel. Het is zo dat verlangen van nieuwe dingen te ontdekken en ook niet weten..., het niet helemaal willen loslaten ook niet, maar ik wil wel nieuwe dingen ontdekken om dan te kijken wat kan ik daarmee doen of waar ga ik daar niet mee doen.

Liesbeth [01:06:32] En wat is daar van?

Sofie [01:06:35] Ok, zeg, en zou jij dan graag al een moment vastleggen of wil je dat eerst nog eens bekijken en laat jij mij gewoon weten wanneer dat je naar Antwerpen zou willen komen.

Liesbeth [01:06:48] Ik denk dat de kerstvakantie niet slecht is eigenlijk, maar dan moet ik even bekijken. Omdat wij misschien een week weg gingen. Ja. Ik wil gerust een voorstel doen.

Sofie [01:07:05] Doe maar.

Liesbeth [01:07:07] Ik zal een aantal data opzetten. Is dat een halve dag dat je wil werken. Is dat voldoende, denk je?

Sofie [01:07:16] Ja zeker.

Liesbeth [01:07:17] Ja, drie uurtjes of zo.

Sofie [01:07:21] En zou je graag met twee werken? Of pakken we mensen mee om direct dingen uit te proberen?

Liesbeth [01:07:33] Je bedoelt groepje vrijwilligers die dat al dadelijk..... Dat is een moeilijke.

Sofie [01:07:43] Misschien is dat al een stap te ver en kunnen we gewoon beter met twee op pad gaan.

Liesbeth [01:07:52] Misschien kunnen we een combi doen dat we eerst een uur zelf omdat het wel als er mensen bij betrokken zijn dan moet ik even familair worden met de space en ook met de werken. Ik ben in geen jaren meer in het KMSKA geweest, dus ik weet totaal niet wat hun aanbod is. En dan is het wel belangrijk dat we een drietal of een vijftal dingen kiezen eerst en dan die mensen laten komen maar dan hebben we wel een dag waarschijnlijk nodig en dat is misschien veel.

Sofie [01:08:27] Ja.

Liesbeth [01:08:28] Of we moeten dat ook een uurtje doen en dan dat de mensen een uur komen of dat het niet een volwaardige sessie is, maar dat het tryouts worden. Ik weet het niet hoe lang dat duurt, bij u 2,5 uur. Ja, we zouden wel een uur wat dingen al kunnen proberen die we dan gewoon hebben zitten brainstormen, als die mensen daarvoor willen afkomen en je weet dat een tryout experimentje is en dat dat evengoed mag falen dan, dan is dat wel leuk om, denk ik, wel wat te proberen met mensen.

Sofie [01:08:57] Tuurlijk, dat is heel de essentie van de mensen die ik vraag [01:09:03] die dat die stilte had het de de [1.5s] boodschap.

Liesbeth [01:09:06] Misschien kunnen die een uur komen en kunnen we drie schilderijen doen en feedbacken.

Sofie [01:09:11] Ja, keigoed!

Liesbeth [01:09:12] Ja, want hoe lang blijf je stilstaan bij een werk? Je kan dat eeuwen lang maken?

Sofie [01:09:17] Nu is dat toch 1,5 uur.

[01:09:20] Bij één werk?

Sofie [01:09:23] Ja, maar dat is eerst een uur, ach nee, wacht, pak een uur, een kwartier, of 20 minuten toch daarover praten over wat is er gebeurd? En dan terug een uur en terug..... en dan nog een half uur praten. Wij zijn echt..... Ja, en die tijd vliegt.

Liesbeth [01:09:42] Maar dat is wel lang.

Sofie [01:09:45] Ja, dat lijkt superlang en ik denk altijd maar oh, ik vraag te veel tijd van mensen, maar iedereen..., bijna altijd als we klaar zijn, zeggen die is het nu al gedaan. Dat is crazy.

Liesbeth [01:10:01] Ja, misschien werkt dat via het systemisch ook helemaal anders. De tijd is daar ook wel anders. Ik denk dat je bij de gewone theatertechnieken gewoon heel anders werkt. En kun je dat wel.... Ja, dat moeten we bekijken. Geen idee. Dat hangt ook van het werk af. En ja, ik weet nog niet of er dadelijk mensen mogen zijn. Ik denk wel in twee stappen, maar ik weet niet of ik die tijd heb om nog eens te komen omdat ik het zelf heel druk heb. En het moet nu gebeuren waarschijnlijk. We kunnen niet zeggen..., want in april moet je het afronden.

Sofie [01:10:40] Ja, maar ik zou eigenlijk eind januari ook mijn experimenten willen afronden. Dus als ik met jou op pad ben geweest en ik wil nog een aantal dingen met mensen uitproberen, dan moet dat wellicht in januari zijn. Dan is het misschien goed dat wij gewoon met twee op pad gaan. En dat zo light mogelijk houden voor ons en dat ik dan het werk zelf verderzet.

Liesbeth [01:11:07] Want wat is uw uiteindelijke rol daarin? Dat is misschien ook een vraag, van ga je dit zelf faciliteren of ga je dat altijd faciliteren met iemand anders?

Sofie [01:11:19] ja, ik heb dat nu gedaan omdat ik zelf geen ervaring heb in opstellingswerk en omdat ik voel van ja dat is toch wel een heel specifieke manier van dat aanpakken. Dat moet heel juist zijn, precies. Maar, hoewel ik nu ook meer en meer vertrouwen krijg dat ik dat zelf ook wel zou kunnen doen. Maar ik denk dat het met het theatrale en of het performatieve dat ik dat wel sneller zal zelf kunnen begeleiden.

Liesbeth [01:11:53] Want dat is een cruciale vraag van hoe dat je het dan verder organiseert. Ja, je zou ook de aanbieder kunnen zijn van het concept en dan dat verschillende mensen hebt die kunt inzetten. Dat kan ook. Afhankelijk van welk context dat je hebt. Ik kan me inbeelden dat het ene museum niet het andere is en dat je dus... op Labiomista systemisch moet werken en op een andere museum helemaal niet. It's not one thing.

Sofie [01:12:25] Wat ik ook zou kunnen doen is degene die de opstellingen faciliteert meepakken. En dat we met ons drie dat pad eens verder... dat we met ons drie met jou gaan werken en kijken.

Liesbeth [01:12:41] Ah, dat kan ook interessant zijn.

Sofie [01:12:43] En dan zijn we met drie en wie weet wat er daar dan naar boven komt.

Liesbeth [01:12:47] dat kan ook, ja.

Sofie [01:12:55] Maar ik ken haar agenda nog niet, dus we gaan het gewoon even eerst van onze agenda's laten afhangen en dan nodig ik haar sowieso uit.

Liesbeth [01:13:06] Voor de prospectie bedoel je nu in het KMSKA? Ah ja, ja, ik denk ook naar mijn gevoel dat we eerst zelf moeten afspreken, dat we even in het museum moeten zijn, dat we gewoon wat brainstormen en in tweede instantie iets uittesten, maar dan moet ik gewoon even kijken uit de agenda. Ik kan dat niet beloven, maar de eerste stap is toch denk ik gewoon even voelen en brainstormen.

Sofie [01:13:31] En van zodra dat we dat gedaan hebben, gaan we ook wél weten wat die tweede stap moet zijn en of dat dat met u is of dat ik dat zelf doe. Dat gaan we wel weten. Fantastisch Liesbeth, Ik ben heel blij. Ik voel dat [01:13:53]Schumer toch [0.5s] een uitstapje kan maken in iets nieuws exploreren in wat ik nu aan het doen ben, maar toch niet te ver uitwaaiert als in ja, ik moet nu nog heel veel nieuwe dingen bedenken of zo.

Liesbeth [01:14:07] Nu? Nee, helemaal niet. Ok. Tof. Merci.

Sofie [01:14:14] Ja, jij ook. En dan houden we elkaar wel op de hoogte via mail.

Liesbeth [01:14:19] Ja, da's goed. Ik ga dat in mijn agenda zetten dat ik u dan wat data doorstuur volgende week, is dat ok?

Sofie [01:14:27] Heel goed.

Liesbeth [01:14:29] Ja. Ok.

Sofie [01:14:33] Super! Dank je wel en nog veel succes vandaag. Jij moet nog lesgeven straks?

Liesbeth [01:14:41] En ik moet nu al mijn audities gaan goedkeuren. Ik heb in de audities voor mijn project in Gent volgende week, het is veel werk, want al die video's, al die motivatiebrieven, dat is.... Eigenlijk is dat helemaal niet mijn stijl. Dat is de eerste keer dat ik audities ga doen, totaal niks voor mij eigenlijk. Maar ja, je moet de juiste mensen hebben, maar dat is echt zo hardcore ook.

Sofie [01:15:12] Ja, dat is zo. Het zou beter zijn als je mensen gewoon kunt ontmoeten en dat dat allemaal organisch kan verlopen.

Liesbeth [01:15:19] Tijd heb je niet. Dus ik loop alweer tegen het systeem aan en de druk van die audities. Maar eigenlijk is dat helemaal niet wat ik wil. Ja maar ja, het zal allemaal wel een reden hebben. Dus ja.

Sofie [01:15:30] En wie weet wat je daar nog.... hoe dat dat dan toch nog kan werken of wat dat daar nog in te ontdekken valt door dat nu zo te doen.

Liesbeth [01:15:42] Ja, het is dat het nog best veel werk is komende week. Het was leuk u te ontmoeten. Ja, leuk dat dat ook terug op mijn pad komt elke keer.

Sofie [01:15:56] Ok, dank je wel

Liesbeth [01:15:59] Succes nog en tot snel . .